

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 14. prosinca 2005.

Sveprisutan vodi nas kroz ivot

Kateheza br. 82 –

Uvodno čitanje: Psalam 139,1-12; Bog sve vidi, (večernja srijede IV. tjedna) Gospodine, proničeš me svega i poznaješ, / ti znaš kada sjednem i kada ustanem, / izdaleka ti već misli moje poznaješ. / Hodam li ili leim, sve ti vidiš, / znani su ti svi moji putovi. / Riječ mi još nije na jezik došla, / a ti, Gospodine, sve već znadeš. / S leđa i s lica ti me obuhvaćaš, / na mene si ruku svoju stavio. / Znanje to odveć mi je čudesno, / previsoko da bih ga dokučio. / Kamo da idem od duha tvogega, / i kamo da od tvog lica pobjegnem? / Ako se na nebo popnem, ondje si, / ako u Podzemlje legnem, i ondje si. / Uzmem li krila zorina / pa se naselim moru na kraj, / i ondje bi me ruka tvoja vodila, / desnica bi me tvoja drala. / Rekнем li: "Nek me barem tmine zakriju, / i nek me noć umjesto svjetla okruži!" / ni tmina tebi neće biti tamna: / noć sjaji kao dan / i tama kao svjetlost.

1. U dva nam navrata bogosluje večernje - čije psalme i hvalospjeve razmatramo - predlaže za čitanje ovu mudrosnu pjesan čiste ljepote i snanoga emotivnog naboja, Psalam 139. Danas je pred nama njegov prvi dio (usp. rr. 1-12), odnosno prve dvije kitice koje uzvisuju kako Boje sveznanje (usp. rr. 1-6), tako i njegovu sveprisutnost u prostoru i vremenu (usp. rr. 7-12).

Snaga slika i izričaja ima za cilj proslavu Stvoritelja: "Ako je tolika veličina stvorenih djela - izjavljuje i Teodoret Cirski, kršćanski pisac 5. stoljeća - koliko li veći mora biti njihov Stvoritelj!" (Discorsi sulla Provvidenza, 4: Collana di Testi Patristici, LXXV, Rim 1988, str. 115). Psalmistovo promišljanje usmjereno je ponajprije na prodiranje u otajstvo transcendentnoga Boga, koji je ipak nama blizak.

2. Bit poruke što nam je on eli dati, jasna je: Bog zna sve i prisutan je uz svoje stvorenje, koje se ne moe oteti ispod njegove vlasti. Njegova prisutnost, međutim, ne eli niti prijetiti niti nadzirati. Naravno, njegov je pogled i strog u odnosu na zlo pred kojim ne ostaje indiferentan.

Ipak, temeljni čimbenik njegove prisutnosti jest spasenjska prisutnost, sposobna obgrliti sve što postoji i čitavu povijest. To je, zapravo, duhovno prizorište na koje, govoreći na atenskom Areopagu, sveti Pavao ukazuje utječući se navodima grčkog pjesnika: "U Njemu ivimo, mičemo se i jesmo" (Dj 17,28).

3. Prvi odlomak (usp. Ps 139,1-6), kako rekosmo, proslava je Bojega sveznanja: u njemu se, doista, ponavljaju glagoli poznavanja kao što su "proniciati", "poznavati", "znati", "obuhvaćati". Kao što je poznato, poznavanje u biblijskom smislu nadilazi obično i jednostavno intelektualno razumijevanje i prihvaćanje; riječ je o nekoj vrsti zajedništva između onoga koji poznaje i onoga koji je spoznat: Gospodin je, tako, u uskoj vezi s nama u svem našem promišljanju i djelovanju.

Bojoj je sveprisutnosti, pak, posvećen drugi odlomak našega Psalma (usp. rr. 7-12). U njemu je na iv način opisana bespredmetna elja čovjekova da izbjegne tu prisutnost. Prikazan je pritom sav prostor: ponajprije je tu okomita os "nebo-podzemlje" (usp. r. 8), kojoj je pridodana vodoravna os, ona koja kreće od zore, to jest od istoka, a stie sve do kraja Sredozemnoga mora, to jest do zapada (usp. r. 9). Svaki kutak svemira, pa i onaj najtajniji, označen je djelatnom prisutnošću Boga.

Psalmist nastavlja predstavljajući još jednu stvarnost u koju smo uronjeni: vrijeme, simbolički predstavljeno uz pomoć noći i svjetla, tmine i dana (usp. rr. 11-12). Čak i tmina, koja oteava hodanje i gledanje, proniknuta je pogledom i objavljenjem Gospodara stvorenja i vremena. Njegova je ruka uvijek spremna uhvatiti našu, kako bi nas vodila zemaljskim putovanjem (usp. r. 10). Riječ je, dakle, o blizini koja ne podrazumijeva osudu što potiče strah, nego o blizini koja znači podršku i oslobođenje. Započeli smo navodeći kršćanskoga pisca Teodoreta Cirkoga.

Zaključujemo ponovno se povjeravajući njemu i njegovu IV. govoru o boanskoj Providnosti, jer je u konačnici to i tema ovoga Psalma. On zastaje nad r. 6. u kojem molitelj kliče: "Znanje to odveć mi je čudesno, previsoko da bih ga dokućio". Teodoret tumači ovaj odlomak obraćajući se nutrini osobne svijesti i osobnog iskustva, te navodi: "Okrenuvši se sebi samome i postavši blizak sebi samome, udaljivši se od izvanjske buke, htjedoh se uroniti u razmatranje svoje naravi... Promišljajući o tim stvarima i misleći na sklad između smrtne naravi i one besmrtne, onemoćao sam pred tolikim čudom te, ne dospjevši do motrenja toga otajstva, priznajem svoj poraz; i više, dok proglašavam pobjedu mudrosti Stvoriteljeve i njemu pjevam himne hvale, kličem: Znanje to odveć mi je čudesno, previsoko da bih ga dokućio" (Collana di Testi Patristici, LXXV, Rim 1988, str. 116.117).

Pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

Od srca pozdravljam sve hrvatske hodočasnike, a osobito ovdje nazočne djelatnike Ministarstva unutarnjih poslova! Neka vam, na putu prema proslavi Boića, mir ispuni srca te ostane trajno s vama i s vašim obiteljima! Hvaljen Isus i Marija!